# LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRAS

## ĮSAKYMAS

## DĖL ĮVEŽAMŲ Į LIETUVOS RESPUBLIKĄ, VEŽAMŲ PER JĄ Į KITAS EUROPOS SĄJUNGOS ŠALIS, TAIP PAT VEŽAMŲ TRANZITU ŽMONIŲ MAISTUI IR GYVŪNŲ PAŠARAMS NESKIRTŲ GENETIŠKAI MODIFIKUOTŲ AUGALŲ, AUGALINIŲ PRODUKTŲ IR DAUGINAMOSIOS MEDŽIAGOS BEI TOKIŲ AUGALŲ, AUGALINIŲ PRODUKTŲ IR DAUGINAMOSIOS MEDŽIAGOS KROVINIŲ, KURIUOSE GALĖTŲ BŪTI GENETIŠKAI MODIFIKUOTŲ ORGANIZMŲ, KONTROLĖS IR STEBĖSENOS TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO IR KAI KURIŲ ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO ĮSAKYMŲ PRIPAŽINIMO NETEKUSIAIS GALIOS

2015 m. kovo 24 d. Nr. 3D-210

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos genetiškai modifikuotų organizmų įstatymo 8 straipsnio 2 punktu ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. 1120 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų patvirtinimo“, 9.84 punktu:

1. T v i r t i n u Įvežamų į Lietuvos Respubliką, vežamų per ją į kitas Europos Sąjungos šalis, taip pat vežamų tranzitu žmonių maistui ir gyvūnų pašarams neskirtų genetiškai modifikuotų augalų, augalinių produktų ir dauginamosios medžiagos bei tokių augalų, augalinių produktų ir dauginamosios medžiagos krovinių, kuriuose galėtų būti genetiškai modifikuotų organizmų, kontrolės ir stebėsenos taisykles (pridedama).

2. P r i p a ž į s t u netekusiais galios:

2.1. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2005 m. gegužės 11 d. įsakymą Nr. 3D-265 „Dėl Žmonių maistui ir gyvūnų pašarams neskirtų genetiškai modifikuotų augalų, augalinių produktų ir dauginamosios medžiagos, įvežamos į Lietuvos Respubliką ir Europos Bendriją bei vežamos tranzitu, patikrinimo taisyklių patvirtinimo“ su visais pakeitimais ir papildymais.

2.2. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. spalio 8 d. įsakymą Nr. 3D-543 „Dėl įvežamų į Lietuvos Respubliką, vežamų per ją į kitas Europos Sąjungos šalis, taip pat vežamų tranzitu žmonių maistui ir gyvūnų pašarams neskirtų augalų, augalinių produktų ir dauginamosios medžiagos, kurie galėjo būti genetiškai modifikuoti, stebėsenos taisyklių patvirtinimo“ su visais pakeitimais ir papildymais.

Žemės ūkio ministrė Virginija Baltraitienė

SUDERINTA
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos
2015-01-12 raštu Nr. (45-1)-D8-232

SUDERINTA
Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos
2015-01-08 raštu Nr. (17.2/6) 3B-289
SUDERINTA
Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos
2014-12-23 raštu Nr. B6-(1.19)-3381

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
žemės ūkio ministro 2015 m. kovo 24 d.
įsakymu Nr. 3D-210

# ĮVEŽAMŲ Į LIETUVOS RESPUBLIKĄ, VEŽAMŲ PER JĄ Į KITAS EUROPOS SĄJUNGOS ŠALIS, TAIP PAT VEŽAMŲ TRANZITU ŽMONIŲ MAISTUI IR GYVŪNŲ PAŠARAMS NESKIRTŲ GENETIŠKAI MODIFIKUOTŲ AUGALŲ, AUGALINIŲ PRODUKTŲ IR DAUGINAMOSIOS MEDŽIAGOS KROVINIŲ BEI TOKIŲ AUGALŲ, AUGALINIŲ PRODUKTŲ IR DAUGINAMOSIOS MEDŽIAGOS KROVINIŲ, KURIUOSE GALĖTŲ BŪTI GENETIŠKAI MODIFIKUOTŲ ORGANIZMŲ, KONTROLĖS IR STEBĖSENOS TAISYKLĖS

## I SKYRIUS

## BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Įvežamų į Lietuvos Respubliką, vežamų per ją į kitas Europos Sąjungos šalis, taip pat vežamų tranzitu žmonių maistui ir gyvūnų pašarams neskirtų genetiškai modifikuotų augalų, augalinių produktų ir dauginamosios medžiagos krovinių bei tokių augalų, augalinių produktų ir dauginamosios medžiagos krovinių, kuriuose galėtų būti genetiškai modifikuotų organizmų, kontrolės ir stebėsenos taisyklės (toliau – taisyklės) parengtos remiantis 2003 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento Nr. 1830/2003 dėl genetiškai modifikuotų organizmų ir iš jų pagamintų maisto produktų ir pašarų susekamumo ir ženklinimo, ir iš dalies pakeičiančio direktyvą 2001/18/EB (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 32 tomas, p. 455), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu Nr. 1137/2008 (OL 2008 L 311, p.1), 9 straipsniu, 2003 m. liepos 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1946/2003 dėl genetiškai modifikuotų organizmų tarpvalstybinio judėjimo (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, skyrius 15, 7 tomas, p. 650), Biologinės įvairovės konvencijos Kartachenos biosaugos protokolu bei Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. 3D-919 „Dėl genetiškai modifikuotų augalų pasėlių, žmonių maistui ir gyvūnų pašarams neskirtų genetiškai modifikuotų augalų, augalinių produktų ir dauginamosios medžiagos siuntų kontrolės bei pasėlių, augalų, augalinių produktų ir dauginamosios medžiagos siuntų, kuriose galėtų būti genetiškai modifikuotų organizmų, stebėsenos ir žemės ūkio ministro 2004 m. rugsėjo 14 d. įsakymo Nr. 3D-515 pripažinimo netekusiu galios“.

2. Šios taisyklės nustato žmonių maistui ir gyvūnų pašarams neskirtų genetiškai modifikuotų augalų, augalinių produktų ir dauginamosios medžiagos, taip pat žmonių maistui ir gyvūnų pašarams neskirtų augalų, augalinių produktų ir dauginamosios medžiagos krovinių, kuriuose galėtų būti genetiškai modifikuotų organizmų, įvežimo į Lietuvos Respubliką ir Europos Sąjungą iš trečiųjų šalių bei vežimo tranzitu patikrinimo procedūras.

3. Taisyklių tikslas – užtikrinti, kad į Lietuvos Respubliką ir Europos Sąjungą (toliau – ES) nebūtų įvežti ir nepaplistų augalai, augaliniai produktai ir dauginamoji medžiaga su neįteisinta ES genetine modifikacija, o įteisinti ES minėti genetiškai modifikuoti produktai būtų tinkamai paženklinti.

4. Šiose taisyklėse vartojamos sąvokos:

4.1. **genetiškai modifikuota dauginamoji medžiaga** – žemės ūkio, daržo, sodo ir dekoratyvinių augalų sėkla, visas augalas ar vegetatyvinė augalo dalis (skiepūgliai, poskiepiai, ūgliai, šakniastiebių dalys, stiebagumbiai ir kt.), skirti dauginti tam tikros veislės augalams, kurių genetinė medžiaga pakeista kitais būdais nei natūralus kryžminimasis ir (arba) natūrali rekombinacija;

4.2. **genetiškai modifikuotas augalas** – žemės ūkio, daržo, sodo ar dekoratyvinis augalas, kurio genetinė medžiaga pakeista kitais būdais nei natūralus kryžminimasis ir (arba) natūrali rekombinacija;

4.3. **genetiškai modifikuotas augalinis produktas** – augalinės kilmės produktas, neperdirbtas arba po pirminio perdirbimo, kuris jau nelaikomas augalu ir kurio genetinė medžiaga pakeista kitais būdais nei natūralus kryžminimasis ir (arba) natūrali rekombinacija;

4.4. **genetiškai modifikuotų augalų duomenų bazė** – Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos duomenų bazė, kurioje kaupiama informacija apie genetiškai modifikuotų augalų, augalinių produktų, dauginamosios medžiagos ir genetiškai modifikuotų organizmų atsiradimo rizikos kultūrų įvežimą ir vežimą tranzitu, taip pat apie nelegalaus įvežimo atvejus;

4.5. **genetiškai modifikuotų organizmų atsiradimo rizikos grupės krovinys** (toliau – rizikos grupės krovinys) – genetiškai modifikuotų organizmų atsiradimo rizikos kultūrų, įvežamų iš genetiškai modifikuotų organizmų atsiradimo rizikos šalių, kuriose tos kultūros kaip genetiškai modifikuoti produktai patiekti rinkai, krovinys, nepažymėtas kaip genetiškai modifikuotų augalų, augalinių produktų, dauginamosios medžiagos krovinys;

4.6. **genetiškai modifikuotų organizmų atsiradimo rizikos kultūra** (toliau – rizikos kultūra) – trečiojoje ar ES šalyje rinkai patiekta genetiškai modifikuotų augalų, augalinių produktų, dauginamosios medžiagos rūšis, dėl kurios kyla pavojus, kad nemodifikuoti tokios rūšies augalai, augaliniai produktai, dauginamoji medžiaga gali turėti genetiškai modifikuotų organizmų priemaišų;

4.7. **genetiškai modifikuotų organizmų atsiradimo rizikos šalis** (toliau – rizikos šalis) – šalis, kurioje rinkai patiekta genetiškai modifikuotų augalų, augalinių produktų, dauginamosios medžiagos ir dėl to kyla pavojus, kad iš šios šalies įvežami nemodifikuotų rūšių augalų, augalinių produktų, dauginamosios medžiagos kroviniai gali turėti genetiškai modifikuotų organizmų priemaišų;

4.8. **genetiškai modifikuotų organizmų krovinio dokumentų tikrinimas** – genetiškai modifikuotų augalų, augalinių produktų ir dauginamosios medžiagos krovinio lydimuosiuose dokumentuose (sąskaitoje faktūroje ar kitame dokumente) esančios būtinosios informacijos apie krovinį tikrinimas;

4.9. **genetiškai modifikuotų organizmų unikalus atpažinties kodas** – raidinis skaitmeninis kodas, nurodytas 2003 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1830/2003 dėl genetiškai modifikuotų organizmų ir iš jų pagamintų maisto produktų ir pašarų susekamumo ir ženklinimo ir iš dalies pakeičiančio direktyvą 2001/18/EB (OL 2004 m. specialusis leidimas, 13 skyrius, 32 tomas, p. 455), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1137/2008 (OL 2008 L 311, p. 1), 3 straipsnio 4 dalyje;

4.10. **mažiausioji riba** – 2001 m. kovo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2001/18/EB dėl genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką ir panaikinančios Tarybos direktyvą 90/220/EEB (OL 2001 m. specialusis leidimas, 106 tomas, p. 1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2003 m. rugsėjo 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1830/2003 dėl genetiškai modifikuotų organizmų ir iš jų pagamintų maisto produktų ir pašarų susekamumo ir ženklinimo ir iš dalies pakeičiančio direktyvą 2001/18/EB (OL 2004 m. specialusis leidimas, 13 skyrius, 32 tomas, p. 455) bei 2008 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/27/EB iš dalies keičiančia Direktyvos 2001/18 EB dėl genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką nuostatas, susijusias su Komisijai suteiktais įgyvendinimo įgaliojimais (OL 2008 L 81, p. 168), 21 straipsnyje nustatyta atsitiktinio ir neišvengiamo genetiškai modifikuotų organizmų buvimo genetiškai nemodifikuotuose produktuose mažiausia riba, kurią peržengus produktai privalo būti ženklinami kaip genetiškai modifikuoti organizmai arba savo sudėtyje turintys genetiškai modifikuotų organizmų.

5. Kitos šiose taisyklėse vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos genetiškai modifikuotų organizmų įstatyme, Lietuvos Respublikos fitosanitarijos įstatyme, Lietuvos Respublikos augalų sėklininkystės įstatyme, Genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką, tiekimo rinkai tvarkos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. D1-225 „Dėl genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką, tiekimo rinkai tvarkos aprašo patvirtinimo“, ir kituose teisės aktuose.

6. Rizikos kultūrų ir šalių sąrašą (toliau – sąrašas), suderinęs su Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, tvirtina Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – tarnyba) direktorius.

7. Sąrašas turi būti nuolat skelbiamas tarnybos interneto svetainėje. Atnaujinusi ar pakeitusi sąrašą, tarnyba apie tai informuoja Muitinės departamentą prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos.

8. Į Lietuvos Respubliką ir Europos Sąjungą galima įvežti tik tuos genetiškai modifikuotus (toliau – GM) augalus, augalinius produktus ir dauginamąją medžiagą, kuriuos Europos Tarybos arba Europos Komisijos sprendimu arba atitinkamos Europos Sąjungos valstybės narės sutikimu leidžiama tiekti Europos Sąjungos rinkai. Jei GM augalas yra skirtas apgalvotai išleisti į aplinką Lietuvos Respublikos teritorijoje (mokslinių tyrimų tikslais), dėl jo auginimo privalo būti išduotas Genetiškai modifikuotų organizmų apgalvoto išleidimo į aplinką, tiekimo rinkai tvarkos aprašo 8 priede nustatytos formos leidimas apgalvotai išleisti į aplinką genetiškai modifikuotą organizmą (toliau – leidimas apgalvotai išleisti GMO į aplinką).

9. Tarnyba patikrina įvežamų į Lietuvos Respubliką ir Europos Sąjungą ar vežamų tranzitu genetiškai modifikuotų augalų, augalinių produktų, dauginamosios medžiagos krovinių (toliau – GMO krovinys), rizikos grupės krovinių bei rizikos kultūrų krovinių dokumentus ir, esant šiose taisyklėse

nurodytoms aplinkybėms, paima mėginius tyrimams Nacionaliniame maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institute (toliau – laboratoriniai tyrimai) atlikti. Tikrindamas GMO krovinio lydimuosius dokumentus, tarnybos atstovas privalo įsitikinti, kad krovinys atitinka 8 punkto reikalavimus, atkreipdamas dėmesį į tai, kad krovinio lydimuosiuose dokumentuose nurodyta paskirtis turi atitikti paskirtį, nurodytą dėl to genetiškai modifikuoto organizmo (toliau – GMO) išduotame leidime arba sutikime jį tiekti rinkai (tuo atveju, kai GMO krovinys skirtas tiekti Europos Sąjungos rinkai), arba įsitikinti, kad pateiktas leidimas apgalvotai išleisti GMO į aplinką yra įtrauktas į Aplinkos ministerijos administruojamoje GMO informacinėje sistemoje skelbiamą leidimų sąrašą (tuo atveju, kai GMO krovinys skirtas apgalvotai išleisti į aplinką Lietuvos Respublikos teritorijoje).

10. Įvežti GMO krovinius, rizikos grupės krovinius ir rizikos kultūrų krovinius galima tik per tarnybos pasienio kontrolės punktų fitosanitarijos postus (poskyrius) (toliau – fitosanitarijos postai). GMO ir rizikos grupės kroviniai gali būti įvežami tik pateikus dokumentą, įrodantį, jog krovinys buvo patikrintas akredituotoje laboratorijoje ir atitinka teisės aktų reikalavimus, kaip numatyta šių taisyklių 13.1 papunktyje. Tokio dokumento neturint krovinio savininkas ar jo įgaliotas asmuo, jei krovinio paskirties vieta yra Lietuvos Respublikoje, arba savininko įgaliotas asmuo (arba vežėjas), jei krovinio paskirties vieta yra kitoje Europos Sąjungos šalyje (toliau – krovinio importuotojas), vadovaudamasis šių taisyklių 1 priede pateikta forma, raštu sutinka, kad tarnybos atstovai paimtų mėginį ir pristatytų jį laboratoriniams tyrimams atlikti bei įsipareigoja tyrimų išlaidas apmokėti tiesiogiai Nacionaliniam maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutui pagal patvirtintus įkainius. To nepadarius krovinys negali būti įleistas į Lietuvos Respublikos teritoriją.

11. Visas išlaidas, susijusias su GMO ir rizikos grupės krovinių patikrinimu ir (ar) sunaikinimu, sumoka krovinio importuotojas.

## II SKYRIUS
## ĮVEŽAMŲ Į LIETUVOS RESPUBLIKĄ IR EUROPOS SĄJUNGĄ ŽMONIŲ MAISTUI IR GYVŪNŲ PAŠARAMS NESKIRTŲ GENETIŠKAI MODIFIKUOTŲ AUGALŲ, AUGALINIŲ PRODUKTŲ, DAUGINAMOSIOS MEDŽIAGOS BEI RIZIKOS GRUPĖS IR RIZIKOS KULTŪRŲ KROVINIŲ TIKRINIMAS PASIENYJE

12. Įvežant į Lietuvos Respubliką ir Europos Sąjungą GMO, rizikos grupės ar rizikos kultūrų krovinį, fitosanitarijos posto pareigūnas patikrina kiekvieno tokio krovinio lydimuosius dokumentus ir paima mėginius laboratoriniams tyrimams, vadovaudamasis 2011 m. spalio 24 d. Valstybinės augalininkystės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos direktoriaus įsakymu Nr. A1-325 „Dėl Mėginių ėmimo laboratoriniams genetinės modifikacijos tyrimams metodikos patvirtinimo“ patvirtinta Mėginių ėmimo laboratoriniams genetinės modifikacijos tyrimams metodika (toliau – metodika), bei surašo mėginio paėmimo genetinei modifikacijai nustatyti aktą.

13. Mėginiai iš krovinio gali būti neimami:

13.1. kai vežėjas pateikia dokumentą, įrodantį, jog krovinys buvo patikrintas akredituotoje laboratorijoje ir:

13.1.1. rizikos grupės ar rizikos kultūrų krovinyje GMO priemaišų nerasta;

13.1.2. GMO krovinyje ES neįteisintų lydimuosiuose dokumentuose nurodytai paskirčiai GMO priemaišų nerasta;

13.2. esant dideliam tikrintinų rizikos kultūrų krovinių srautui, viršijančiam 90 proc. metiniame kontrolės ir stebėsenos plane numatyto mėginių skaičiaus. Tokiu atveju tarnyba turi imti mėginius besiremdama rizikos vertinimu ir suteikdama prioritetą tiems atvejams, kai:

13.2.1. yra gautas Lietuvos Respublikos kompetentingų institucijų arba kitų Europos Sąjungos valstybių narių pranešimas apie įvežtą arba aptiktą Europos Sąjungos bendrojoje rinkoje neįteisintos Europos Sąjungoje genetinės modifikacijos augalą, augalinį produktą ar dauginamąją medžiagą tokios pat rūšies, kaip ir įvežamas augalas, augalinis produktas ar dauginamoji medžiaga;

13.2.2. yra kompetentingų institucijų pranešimas, kad fizinis ar juridinis asmuo, kuriam priklauso rizikos kultūros krovinys, anksčiau buvo įvežęs ES neįteisintų GM augalų, augalinių produktų ir dauginamosios medžiagos arba tinkamai nepaženklintą įteisintų ES GMO krovinį, arba jo valdomose, naudojamose patalpose buvo aptikta ES neįteisintų GM augalų, augalinių produktų ir dauginamosios medžiagos arba jų likučių.

14. Jeigu fitosanitarijos poste nėra galimybių paimti mėginių, tikrintiną krovinį leidžiama nuvežti į Lietuvos Respublikos muitų teritorijos viduje veikiančią muitinės įstaigą mėginiams paimti.

15. Tarnybos regioninio skyriaus pareigūnas, gavęs fitosanitarijos posto pareigūno pranešimą, kad į jo aptarnaujamą zoną vežamas rizikos kultūrų krovinys, atlieka šių taisyklių 12 punkte nurodytas procedūras, o gavęs pranešimą apie GMO krovinio ar rizikos grupės krovinio atvykimą, iš kurio:

15.1. reikia paimti mėginius laboratoriniams tyrimams, atlieka šių taisyklių 12 punkte nurodytas procedūras;

15.2. pasienyje buvo paimti mėginiai laboratoriniams tyrimams, leidžia tokiam kroviniui vykti į Lietuvos Respublikos muitų teritorijos viduje esančią muitinės įstaigą, kol bus gautos laboratorinių tyrimų išvados.

16. Krovinio lydimųjų dokumentų kopijos saugomos fitosanitarijos poste arba tarnybos regioniniame skyriuje, kuriame buvo paimtas mėginys.

17. Paėmus mėginius laboratoriniams tyrimams, rizikos kultūrų kroviniui leidžiama vykti į paskirties vietą, o ant GMO arba rizikos grupės krovinio lydimųjų dokumentų uždedamas spaudas „Realizuoti draudžiama“ (2 priedas), pats GMO arba rizikos grupės krovinys lieka mėginio paėmimo vietoje arba muitinės įstaigos priežiūroje, kol bus gauti laboratorinių tyrimų rezultatai. Sprendimas dėl GMO ar rizikos grupės krovinių įvežimo turi būti priimtas ne vėliau kaip per 3–5 darbo dienas nuo mėginio pristatymo tyrimams dienos, kai atliekama tik kokybinė analizė. Jei būtina atlikti ir kiekybinius tyrimus, sprendimas dėl krovinio įvežimo priimamas per 7 darbo dienas nuo mėginio pristatymo

tyrimams dienos. Minėtų laboratorinių tyrimų išlaidas sumoka GMO arba rizikos grupės krovinio importuotojas.

18. Fitosanitarijos posto arba regioninio skyriaus pareigūnas informaciją apie įvežamą krovinį ir iš jo paimtų mėginių laboratorinių tyrimų rezultatus įveda į Genetiškai modifikuotų augalų (toliau – GMA) duomenų bazę ir, jei krovinio paskirties vieta yra Lietuvos Respublikoje, jo lydimųjų dokumentų kopijas nusiunčia atitinkamo tarnybos regioninio skyriaus pareigūnams.

19. Laboratorinių tyrimų metu paaiškėjus, kad GMO, rizikos grupės ar rizikos kultūrų krovinyje aptikta neįteisintų ES GMO priemaišų, arba tais atvejais, kai GMO krovinys įvežamas mokslinių tyrimų tikslais, nėra leidimo apgalvotai išleisti tą GMO į aplinką:

19.1. fitosanitarijos posto arba regioninio skyriaus pareigūnas apie laboratorinių tyrimų išvadas informuoja GMO, rizikos grupės ar rizikos kultūros krovinio vežėją ir įpareigoja jį įvežtą ir Lietuvos Respublikos teritorijoje esantį krovinį grąžinti į šalį siuntėją arba sunaikinti laikantis aplinkosaugos reikalavimų. Rizikos kultūrų kroviniui išvykus iš Lietuvos Respublikos teritorijos taikomos šių taisyklių 21 punkte įtvirtintos nuostatos;

19.2. ant grąžinamo krovinio lydimųjų dokumentų fitosanitarijos posto arba regioninio skyriaus pareigūnas uždeda spaudą „Krovinys grąžinamas“ (2 priedas), o informaciją apie krovinio grąžinimą suveda į GMA duomenų bazę;

19.3. esant techninėms galimybėms ir krovinio importuotojui turint teritorinės muitinės viršininko išduotą leidimą sunaikinti krovinį, jis sunaikinamas dalyvaujant krovinio importuotojui ir tarnybos pareigūnams, vadovaujantis Muitinės prižiūrimų prekių sunaikinimo taisyklėmis, patvirtintomis Muitinės departamento prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos generalinio direktoriaus 2004 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 1B-1180 (toliau – sunaikinimo taisyklės).

20. Gavus laboratorinių tyrimų protokolą su išvada, kad krovinyje aptikta įteisintų Europos Sąjungoje GMO ar jų priemaišų:

20.1. GMO krovinio tikrinimo atveju fitosanitarijos posto arba regioninio skyriaus pareigūnas:

20.1.1. įsitikina, kad GMO krovinio dokumentuose nurodyta modifikacija atitinka laboratorinių tyrimų metu aptiktą genetinę modifikaciją, modifikacijai neatitikus, nurodo krovinio importuotojui pateikti krovinio faktinę sudėtį atitinkančius dokumentus, jam nesutikus – grąžinti krovinį į šalį siuntėją (tokiu atveju ant GMO krovinio lydimųjų dokumentų uždedamas spaudas „Krovinys grąžinamas“ (2 priedas)) arba sunaikinti vadovaujantis sunaikinimo taisyklėmis, bei pažymi neatitikimo faktą ir turinį GMA duomenų bazėje, kad būtų užtikrintas krovinio atsekamumas;

20.1.2. vizualiai apžiūri GMO krovinį, patikrina, kad nebūtų nesandarių vietų, pro kurias GM augalai, augaliniai produktai ir dauginamoji medžiaga galėtų išbyrėti ir išplisti Lietuvos Respublikos teritorijoje, patikrina, ar GMO krovinys yra tinkamai paženklintas, t. y. ant GMO krovinio pakuotės, o vežant nesupakuotus produktus, – transporto priemonėse šalia vežamos produkcijos yra etiketė su

užrašu „Šiame produkte yra genetiškai modifikuotų organizmų“ arba „Šiame produkte yra genetiškai modifikuoto (-ų) ... (nurodomas organizmo (-ų) pavadinimas)“;

20.1.3. atlikęs šių taisyklių 20.1.1 ir 20.1.2 papunkčiuose nurodytas procedūras ir nustatęs, kad GMO krovinys atitinka jam keliamus reikalavimus:

20.1.3.1. ant GMO krovinio lydimųjų dokumentų uždeda spaudą „Realizuoti leidžiama“ (2 priedas) ir kroviniui leidžiama vykti į paskirties vietą;

20.1.3.2. informaciją apie įvežamą GMO krovinį suveda į GMA duomenų bazę;

20.1.3.3. apie įvežamą GMO krovinį per 24 valandas, o kroviniui atvykus švenčių ar poilsio dieną – ne vėliau kaip kitą darbo dieną, informuoja Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministeriją;

20.1.4. apžiūros metu pastebėjęs, kad GMO krovinys nėra sandarus ir yra pavojus, kad įvežami GM augalai, augaliniai produktai ir dauginamoji medžiaga gali išplisti Lietuvos Respublikos teritorijoje, fitosanitarijos posto pareigūnas negali įleisti krovinio į Lietuvos Respublikos teritoriją, kol krovinys nebus tinkamai paruoštas pervežimui. Krovinio importuotojui atsisakius ištaisyti trūkumus ar nesant tam techninių galimybių, fitosanitarijos posto pareigūnas ant GMO krovinio lydimųjų dokumentų deda spaudą „Krovinys grąžinamas“ (2 priedas), informaciją apie GMO krovinio grąžinimą suveda į GMA duomenų bazę ir GMO krovinys grąžinamas į šalį siuntėją;

20.2. rizikos grupės ar rizikos kultūros krovinio tikrinimo atveju:

20.2.1. jeigu aptiktų ES įteisintų GMO priemaišų kiekis viršija leistiną mažiausiąją ribą, už krovinį atsakingas (-i) asmuo (-ys) įpareigojamas (-i) įvežtą ir Lietuvos Respublikos teritorijoje esantį krovinį paženklinti, pažymint, kad „Šiame produkte yra genetiškai modifikuoto (-ų) organizmo (-ų) (nurodomas organizmo (-ų) pavadinimas)“, arba grąžinti jį į šalį siuntėją ar sunaikinti laikantis aplinkosaugos reikalavimų. Informacija apie tokio krovinio grąžinimą arba sunaikinimą suvedama į GMA duomenų bazę. Rizikos kultūrų kroviniui išvykus iš Lietuvos Respublikos teritorijos taikomos šių taisyklių 21 punkte įtvirtintos nuostatos;

20.2.2. jeigu aptiktų ES įteisintų GMO priemaišų kiekis neviršija nustatytos mažiausiosios ribos, fitosanitarijos posto arba regioninio skyriaus pareigūnas pareikalauja, kad už krovinį, kurio paskirties vieta yra Lietuvos Respublikoje, atsakingas asmuo pateiktų oficialų dokumentą, įrodantį, jog GMO priemaišos krovinyje yra atsitiktinės ir neišvengiamos (akredituotos laboratorijos išduotą laboratorinių tyrimų išvadą dėl GMO priemaišų nebuvimo naudotoje dauginamojoje medžiagoje ir žaliavose ar kt., taip pat dokumentus, įrodančius, kad transportavimo talpykla buvo tinkamai išvalyta nuo GMO likučių prieš kraunant krovinį). Jei toks dokumentas pateikiamas, fitosanitarijos posto arba regioninio skyriaus pareigūnas leidžia kroviniui vykti į paskirties vietą, ant rizikos grupės krovinio lydimųjų dokumentų uždeda spaudą „Realizuoti leidžiama“ (2 priedas). Jei už krovinį atsakingas asmuo negali įrodyti, kad krovinyje aptiktos GMO priemaišos yra atsitiktinės ir neišvengiamos, taikomos šių taisyklių 20.2.1 papunktyje įtvirtintos nuostatos.

21. Nustačius GMO priemaišas rizikos kultūros krovinyje, kuris jau išvyko į paskirties vietą kitoje šalyje, tarnyba nedelsdama praneša atitinkamos valstybės kompetentingai institucijai.

22. Nustačius šių taisyklių 19 punkte, 20.2.1 ir 20.2.2 papunkčiuose minimas aplinkybes, kiti to fizinio ar juridinio asmens rizikos kultūrų kroviniai 2 metų laikotarpiui turi būti priskirti prie rizikos grupės krovinių.

23. Gavus laboratorinių tyrimų protokolą su išvada, kad rizikos grupės krovinyje GMO priemaišų neaptikta, ant krovinio lydimųjų dokumentų uždedamas spaudas „Realizuoti leidžiama“ (2 priedas).

24. Visais atvejais informacija apie įvežamus patikrintus krovinius turi būti įvesta į GMA duomenų bazę, o jei krovinio paskirties vieta yra Lietuvos Respublikoje, jo lydimųjų dokumentų kopijos turi būti pateiktos atitinkamo tarnybos regioninio skyriaus pareigūnams.

## III SKYRIUS
## VEŽAMŲ TRANZITU PER LIETUVOS RESPUBLIKĄ IR EUROPOS SĄJUNGĄ ŽMONIŲ MAISTUI IR GYVŪNŲ PAŠARAMS NESKIRTŲ GENETIŠKAI MODIFIKUOTŲ AUGALŲ, AUGALINIŲ PRODUKTŲ, DAUGINAMOSIOS MEDŽIAGOS BEI RIZIKOS GRUPĖS IR RIZIKOS KULTŪRŲ KROVINIŲ TIKRINIMAS

25. GMO, rizikos grupės ar rizikos kultūros krovinys tranzitu per Lietuvos Respublikos teritoriją turi būti vežamas sandariose, užplombuotose talpyklose, neperkraunant Lietuvos Respublikos teritorijoje ir tik per fitosanitarijos postus.

26. Fitosanitarijos posto pareigūnas patikrina tranzitu vežamo GMO, rizikos grupės ar rizikos kultūros krovinio lydimuosius dokumentus, apžiūri krovinį, įvertina, ar nėra nesandarių vietų, per kurias krovinio turinys galėtų išplisti Lietuvos Respublikos teritorijoje, duomenis apie krovinį suveda į GMA duomenų bazę ir įsitikinęs, kad jis atitinka visus keliamus reikalavimus, leidžia įvežti krovinį ir ant GMO ar rizikos grupės krovinio lydimųjų dokumentų deda spaudą „Tranzitas leidžiamas“ (2 priedas).

27. Nustačius, kad tranzitu vežamo GMO, rizikos grupės ar rizikos kultūrų krovinio savininko, vežėjo ar importuotojo kuriam nors kroviniui per paskutiniuosius 2 metus jau buvo nustatytos šių taisyklių 19 punkte, 20.2.1 ir 20.2.2 papunkčiuose minimos aplinkybės, tranzitu vežamam kroviniui taikomos šių taisyklių 12 ir 14–24 punktuose nustatytos procedūros. Visas išlaidas, susijusias su tokio krovinio patikrinimu ir (ar) sunaikinimu, sumoka už krovinį atsakingas asmuo (krovinio importuotojas, savininkas arba vežėjas).

28. Jeigu GMO krovinys vežamas tranzitu per Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos muitų teritoriją, tačiau yra perkraunamas ir saugomas krovinių terminaluose, muitinės sandėliuose, patikrinimas atliekamas pagal šių taisyklių 15–24 punktuose nustatytas procedūras.

29. Jeigu atlikus vizualinę patikrą paaiškėja, kad krovinys neatitinka jam keliamų reikalavimų, fitosanitarijos posto pareigūnas negali įleisti krovinio į Lietuvos Respublikos teritoriją, kol krovinys nebus tinkamai paruoštas tranzitui.

## IV SKYRIUS
## BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

30. Visais šiose taisyklėse paminėtais atvejais nustačius teisės aktų reikalavimų pažeidimus tarnyba nedelsdama informuoja Lietuvos Respublikos aplinkos ministeriją ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministeriją.

31. Asmenys, pažeidę šių taisyklių reikalavimus, atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

_____